

Pensijų fondų balanso statistika

1. [Kontaktinė informacija](#)
2. [Teisinė informacija](#)
3. [Metodinė informacija](#)
4. [Duomenų tikslumas ir suderinamumas](#)
5. [Duomenų sklaida](#)
6. [Metaduomenų atnaujinimas](#)

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
1. Kontaktinė informacija	
1.1. Institucija	Lietuvos bankas
1.2. Padalinys	Duomenų ir statistikos departamento Pinigų ir finansų statistikos skyrius
1.3. Kontaktinis asmuo	Žilvinas Kalinauskas pension.funds.statistics@lb.lt +370 656 33115
2. Teisinė informacija	
2.1. Įsipareigojimas rinkti, sudaryti ir skleisti statistinę informaciją	LB atsakomybė rinkti ir sudaryti statistinę informaciją, reikalingą ECBS ir LB funkcijoms vykdyti, yra įtvirtinta LB įstatymo 8 straipsnyje. Statistinės informacijos sklaidos atsakomybė yra apibrėžta LB įstatymo 55 straipsnyje, kuriame nustatoma, kad LB ne rečiau kaip kartą per mėnesį skelbia statistinę ir kitą informaciją. LB vykdo statistikos darbus pagal kiekvienais metais tvirtinamą Lietuvos banko statistikos programą .
2.2. Statistinės informacijos rinkimą užtikrinantys teisės aktai ir susitarimai	Pensijų fondų balanso statistika sudaroma vadovaujantis Europos Centrinio Banko 2021 m. kovo 26 d. Gairių (ES) 2021/831 dėl statistinės informacijos teikiamos apie finansinius tarpininkus, kurie nėra pinigų finansų įstaigos (ECB/2021/12) , reikalavimais. Lietuvos bankas ECB gairėse nurodytos statistinės informacijos tiesiogiai iš pensijų fondų nerenka, ją sudaro iš priežiūros tikslais renkamos informacijos pagal Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 03-154 „Dėl valdymo įmonių, kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų informacijos rengimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatytą tvarką.
3. Metodinė informacija	
3.1. Sąvokos ir apibrėžtys	Pensijų fondas – kaip apibrėžta 2018 m. sausio 26 d. Europos Centrinio Banko reglamento (ES) Nr. 2018/231 dėl pensijų fondams taikomų statistinės atskaitomybės reikalavimų (ECB/2018/2) (OJ L 45, 17 2 2018, p. 3.) 1 straipsnio 1 dalyje. Lietuvoje pensijų fondų subsektorių sudaro antros ir trečios pakopos pensijų fondai.
3.2. Aprėptis (duomenų aprėptis, aprėpties išimtys, neužfiksuota veikla)	Pensijų fondų balanso statistika sudaroma iš Lietuvos antros ir trečios pakopos pensijų fondų duomenų.
3.3. Klasifikacija ir skirstymas į sektorius	Pensijų fondų balanso statistikoje turtas ir įsipareigojimai klasifikuojami pagal toliau nurodytas priemonių kategorijas. Pateiktos priemonių kategorijų apibrėžtys nėra išsamios. Jos parengtos atsižvelgiant į finansinių priemonių apibrėžtis, pateiktas 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL 2013 L 174, p. 1) patvirtintame dokumente 2010 m. Europos sąskaitų sistema ESS 2010 .

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
	Pensijų fondų turta sudaro šios priemonės: Grynieji pinigai ir indėliai – turimi eurų ir užsienio valiutų banknotai ir monetos, esantys apyvartoje, paprastai naudojami mokėjimams atlikti, ir pensijų fondų indėliai pinigų finansų įstaigose (PFĮ). Jie gali apimti vienadienius indėlius, sutarto termino indėlius, įspėjamojo laikotarpio indėlius ir reikalavimus pagal atvirkestinio atpirkimo sandorius arba vertybinius popierius, paskolintus už grynujų pinigų įkaitą (tai taikoma, tik jeigu sandorio šalis yra indėlių bendrovė). Lietuvoje indėlių kategorijai priskiriami Vyriausybės taupymo lakštai. Skolos vertybiniai popieriai – turimi skolos vertybiniai popieriai, kurie yra perleidžiamosios finansinės priemonės, kuriomis įrodoma skola, ir kuriais paprastai prekiaujama antrinėse rinkose. Jie taip pat gali būti užskaityti rinkoje, ir turėtojui nesuteikia jokių nuosavybės teisių institucijos emitentės atžvilgiu. Už skolos vertybinius popierius sukauptos gautinos palūkanos priskiriamos šiai kategorijai. Nuosavybės priemonės – finansinis turtas, reiškiantis nuosavybės teises bendrovėse ar kvazibendrovėse. Šis finansinis turtas jo turėtojams paprastai suteikia teisę į bendrovių ar kvazibendrovių pelno dalį ir į jų grynojo turto dalį likvidavimo atveju. Ši kategorija apima biržines ir nebiržines akcijas bei kitas nuosavybės priemones. ➤ Biržinės akcijos – nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į biržos prekybos sąrašus. Birža gali būti pripažinta vertybinių popierių birža arba bet kokios kitos formos antrinė rinka. Biržinės akcijos taip pat vadinamos kotiruojamomis akcijomis. ➤ Nebiržinės akcijos – nuosavybės vertybiniai popieriai, neįtraukti į biržos prekybos sąrašus. ➤ Kitos nuosavybės priemonės – visų formų nuosavybės priemonės, išskyrus biržines ir nebiržines akcijas. Investicinių fondų vienetai (akcijos) – pinigų rinkos fondų (PRF) ir ne PRF investicinių fondų (t. y. investicinių fondų, išskyrus PRF) išleisti vienetai (akcijos). ➤ Pinigų rinkos fondų (PRF) vienetai (akcijos) – pinigų rinkos fondų (PRF) išleisti vienetai (akcijos). ➤ Ne PRF investicinių fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų (t. y. investicinių fondų, išskyrus PRF) išleisti vienetai (akcijos). ✓ Akcijų fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų, kurių investavimo politikose nurodyta, kad didžioji dalis lėšų bus investuota į nuosavybės priemones (išskyrus nekilnojamojo turto bendrovių nuosavybės priemones) ir (arba) į kitų akcijų fondų išleistus vienetus (akcijas), išleisti vienetai (akcijos). ✓ Obligacijų fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų, kurių investavimo politikose nurodyta, kad didžioji dalis lėšų bus investuota į skolos vertybinius popierius (išskyrus nekilnojamojo turto bendrovių išleistus skolos vertybinius popierius) ir (arba) į kitų obligacijų fondų išleistus vienetus (akcijas), išleisti vienetai (akcijos). ✓ Mišriųjų fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų, kurių investavimo politikose nurodyta, kad didžioji dalis lėšų bus investuota į nuosavybės priemones ir skolos vertybinius popierius (išskyrus nekilnojamojo turto bendrovių nuosavybės priemones ir išleistus skolos vertybinius popierius) ir (arba) į akcijų ir obligacijų fondų išleistus vienetus (akcijas), neteikiant pirmenybės investicijoms į nuosavybės arba skolos priemones, išleisti vienetai (akcijos).

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
	✓ Nekilnojamojo turto fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų, kurių investavimo politikose nurodyta, kad didžioji dalis lėšų bus tiesiogiai arba ne tiesiogiai (per nekilnojamojo turto bendroves įsigyjant jų nuosavybės priemones arba išleistus skolos vertybinius popierius) investuota į nekilnojamąjį turtą, išleisti vienetai (akcijos). ✓ Rizikos draudimo fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų, kurių investavimo politikose nurodyta, kad bus taikomos iš esmės neribotos investicijų strategijos teigiamai absoliučiai gražai užtikrinti, ir kurie dažniausiai numato taikyti sėkmės mokestį ir (arba) fondų valdytojas įsipareigoja investuoti savo lėšas į valdomą fondą, taip pat fondų, kurie didžiąją dalį lėšų numato investuoti į kitų rizikos draudimo fondų išleistus vienetus (akcijas), išleisti vienetai (akcijos). ✓ Kitų fondų vienetai (akcijos) – ne PRF investicinių fondų išleisti vienetai (akcijos), nepriskirti nei vienai iš pirmiau nurodytų kategorijų. Išvestinės finansinės priemonės – finansinės priemonės, susietos su konkrečia finansine priemone, rodikliu ar žaliava, pagal kuriuos finansų rinkose galima atskirai prekiauti konkrečia finansų rizika. Šiai grupei priskiriamos tokios finansinės priemonės kaip pasirinkimo sandoriai, išankstiniai sandoriai, varantai, ateities sandoriai, apsikeitimo sandoriai, kredito išvestinės finansinės priemonės. Likęs turtas – kitur neįtrauktas turtas. Pensijų fondų balanso statistikoje į šią kategoriją įtraukiamos už pensijų fondų vienetų platinimo sandorius gautinos sumos, už turto pardavimo sandorius gautinos sumos, už paskelbtus, tačiau per ataskaitinį laikotarpį dar negautus, dividendus sumos, kitos gautinos sumos. Pensijų fondų įsipareigojimus sudaro šios priemonės: Gautos paskolos – pensijų fondų kreditoriams mokėtinos sumos, išskyrus sumas, susijusias su perleidžiamųjų vertybinių popierių išleidimu. Šią kategoriją sudaro: paskolos, suteiktos pensijų fondams, kurios yra patvirtintos neperleidžiamaisiais dokumentais arba nėra patvirtintos dokumentais, atpirkimo sandoriai ir atpirkimo pobūdžio operacijos su pinigų įkeitimu. Pensijų fondų gautos sumos už vertybinius popierius, perleistus trečiajai šaliai („laikinam įgijėjui“), turi būti įrašomos čia, jeigu yra tvirtas įsipareigojimas įvykdyti atvirkštinę operaciją, o ne tiesiog yra galimybė tai padaryti. Už gautas paskolas sukauptos mokėtinos palūkanos priskiriamos šiai kategorijai. Pensiniai įsipareigojimai – pensijų fondų grynujų aktyvų vertė. Išvestinės finansinės priemonės – žr. išvestinių finansinių priemonių apibrėžimą turto pusėje. Likę įsipareigojimai – kitur neįtraukti įsipareigojimai. Pensijų fondų balanso statistikoje į šią kategoriją įtraukiamos valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos, už pensijų fondų vienetų išpirkimą mokėtinos sumos, už įsigytą turtą mokėtinos sumos, kitos mokėtinos sumos. Emitentų, kurių vertybinių popierių turi pensijų fondai, sektoriai ir subsektoriai. Pateiktos apibrėžtys nėra išsamios, jos parengtos atsižvelgiant į sektorių ir subsektorių apibrėžtis, pateiktas Europos sąskaitų sistemoje (ESS 2010). Europos Centrinis Bankas (ECB) tvarko statistinius pinigų finansų įstaigų, investicinių fondų, draudimo bendrovių ir kitų finansų bendrovių sąrašus, kurie

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
	skelbiami ECB interneto svetainėje. Pinigų finansų įstaigos (PFĮ) (S.121 + S.122 + S.123): ➤ Centriniai bankai (S.121) – finansų bendrovės ir kvazibendrovės, kurių pagrindinė paskirtis – leisti į apyvartą pinigus, palaikyti vidinę ir išorinę pinigų vertę ir saugoti visas šalies tarptautines atsargas arba jų dalį. Šiam subsektoriui priskiriami nacionaliniai centriniai bankai, viešosios kilmės centrinės pinigų institucijos, valdančios tarptautines atsargas ar leidžiančios į apyvartą pinigus. Lietuvoje šiam subsektoriui priskiriamas Lietuvos bankas. ➤ Kitos PFĮ (S.122 + S.123): ○ Indėlių bendrovės (S.122): ▪ Kredito įstaigos – kaip apibrėžta 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte. ▪ Indėlių bendrovės, išskyrus kredito įstaigas: ▪ kitos finansų įstaigos, kurių veikla yra priimti indėlius ir (arba) artimus indėlių pakaitalus iš subjektų, kurie nėra PFĮ, ir savo sąskaita, bent jau ekonomine prasme, teikti paskolas ir (arba) investuoti į vertybinius popierius; ▪ elektroninių pinigų įstaigos, kurių pagrindinė veikla yra finansinis tarpininkavimas elektroninių pinigų leidimo forma. ○ Pinigų rinkos fondai (PRF) (S.123) – kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 2021/379 (ECB/2021/2) 2 straipsnyje. Valdžios sektorius (S.13) – instituciniai vienetai, kurių produkcija skirta individualiam ir kolektyviniam vartojimui, didžioji dalis kurios teikiama nemokamai arba ekonomiškai nereikšmingomis kainomis, taip pat instituciniai vienetai, kurie finansuojami kitiems sektoriams priklausančių vienetų ir institucinių vienetų privalomais mokėjimais ir kurių pagrindinė veikla yra nacionalinių pajamų ir turto perskirstymas. Lietuvoje valdžios sektoriui priskiriama: ➤ centrinės valdžios ir vietos valdžios kontroliuojamos įmonės, kurių produkcijos didžioji dalis teikiama nemokamai arba ekonomiškai nereikšmingomis kainomis; ➤ viešosios įstaigos, kurių produkcijos didžioji dalis teikiama nemokamai arba ekonomiškai nereikšmingomis kainomis ir kurios daugiausia finansuojamos centrinės valdžios arba vietos valdžios (pvz., ligoninės, konsultavimo įstaigos); ➤ biudžetinės institucijos (pvz., ministerijos, policijos komisariatai, mokyklos, muziejai, nacionalinės gynybos institucijos); ➤ Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinės ligonių kasos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jos skyriai. Kiti finansiniai tarpininkai, išskyrus draudimo bendroves ir pensijų fondus (S.125), ne PRF investiciniai fondai (S.124), finansiniai pagalbininkai (S.126), priklausomos finansų įstaigos ir pinigų skolinėjai (S.127): ➤ Kiti finansiniai tarpininkai, išskyrus draudimo bendroves ir pensijų fondus (S.125) – finansų bendrovės ir kvazibendrovės, kurių pagrindinė veikla yra finansinis tarpininkavimas prisiimant įsipareigojimus kitokia forma nei pinigai, indėliai, investicinių fondų akcijos ar susijusius su institucinių vienetų draudimo, pensijų ir standartinių garantijų schemomis. Šį subsektorių sudaro:

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
	○ finansinių priemonių bendrovės, vykdančios pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriais (FPB); ○ prekyautojai vertybiniais popieriais ir išvestinėmis finansinėmis priemonėmis (pvz., A kategorijos finansų maklerio įmonės); ○ skolinimo veiklą vykdančios finansų bendrovės (pvz., lizingo, faktoringo, pirkimo išsimokėtinai paslaugas teikiančios bendrovės); ○ specializuotos finansų bendrovės (pvz., privataus kapitalo ir rizikos kapitalo bendrovės). ➤ Ne PRF investiciniai fondai (S.124) – investicinės patikos bendrovės, patikos fondai ir kitos kolektyvinio investavimo schemas, išskyrus priskiriamas PRF subsektoriui, kurių veikla susijusi su lėšų, pritrauktų iš visuomenės, investavimu į ilgalaikį finansinį turtą ir nefinansinį turtą savo vardu. ➤ Finansiniai pagalbininkai (S.126) – finansų bendrovės ir kvazibendrovės, kurių pagrindinė veikla yra glaudžiai susijusi su finansiniu tarpininkavimu, tačiau pačios bendrovės nėra finansinės tarpininkės. Šiam subsektoriui taip pat priskiriamos pagrindinės buveinės, kurių visos patronuojamosios bendrovės arba dauguma jų yra finansų bendrovės. Šiam subsektoriui priskiriami draudimo ir vertybinių popierių brokeriai, draudimo ir investicijų konsultantai, vertybinių popierių biržos, bendrovės, tvarkančios vertybinių popierių viešą išleidimą (pvz., Centrinis vertybinių popierių depozitoriumas), centrinės finansinių tarpininkų ir finansinių rinkų priežiūros institucijos, kai jos sudaro atskirus institucinius vienetus, kolektyvinių investavimo subjektų ir pensijų fondų valdymo įmonės, ne pelno institucijos, kurios teikia paslaugas finansų bendrovėms, bet nevykdo finansinio tarpininkavimo veiklos, mokėjimo įstaigos (kurių pagrindinė veikla susijusi su mokėjimo paslaugų teikimu). ➤ Priklausomos finansų įstaigos ir pinigų skolinotojai (S.127) – finansų bendrovės ir kvazibendrovės, kurios nevykdo finansinio tarpininkavimo veiklos ir neteikia pagalbinių finansinių paslaugų, o su didžiąja dalimi jų turto ar jų įsipareigojimų susiję sandoriai nėra sudaromi atviroje rinkoje. Šiam subsektoriui priskiriamos kontroliuojančiosios bendrovės, kurios nuosavybės teise valdo patronuojamųjų bendrovių grupės akcinį kapitalą (kontrolinį akcijų paketą) ir kurių pagrindinė veikla yra tos grupės nuosavybės teisių turėjimas, neteikiant jokios kitos paslaugos įmonėms, kuriose akcinis kapitalas yra laikomas, t. y. jos neadministruoja arba nevaldo kitų vienetų, taip pat bendrovės, teikiančios finansines paslaugas išskirtinai nuosavomis lėšomis arba rėmėjų lėšomis ir patiriančios su įsipareigojimų nevykdančiu debitoriumi susijusią finansinę riziką (pvz., greitųjų kreditų bendrovės). Ne finansų bendrovės – nepriklausomi instituciniai vienetai, kurių pagrindinė veikla yra prekių gamyba ir nefinansinių paslaugų teikimas ekonomiškai reikšmingomis kainomis. Šiam sektoriui priskiriamos ne finansų bendrovių sektoriaus apibrėžimą tenkinančios privačios ir viešosios bendrovės, kooperatyvai ir bendrijos, paslaugas ne finansų bendrovėms teikiančios institucijos ir asociacijos, taip pat pagrindinės buveinės, jei pagrindinė visos bendrovių grupės veikla yra prekių gamyba ir nefinansinių paslaugų teikimas ekonomiškai reikšmingomis kainomis.
3.4. Skaičiavimo metodai (vertės nustatymas, apskaitos metodas, išplėtimo / užskaitos procedūros)	Pensijų fondų balanso statistikoje visas finansinis turtas ir įsipareigojimai pateikiami bendrąja verte. Išvestinių finansinių priemonių sutartys, turinčios teigiamą rinkos vertę, įtraukiamos į apskaitą turto pusėje, o sutartys, turinčios neigiamą rinkos vertę, – įsipareigojimų pusėje. Indėliai ir paskolos pateikiami įvertinti tikrąja verte, o vertybiniai

Pavadinimas	Pensijų fondų balanso statistika
	popieriai ir išvestinės finansinės priemonės – rinkos verte. Pensijų fondų balanso statistikos duomenys apima trijų rūšių informaciją: likučius laikotarpio pabaigoje, perkainojimus ir sandorius per laikotarpį. Sandoriai per laikotarpį parodo likučių skirtumą, pakoreguotą pokyčiais dėl statistinio perklasifikavimo, perkainojimo dėl kainos ir valiutos santykio svyravimų.
3.5. Duomenų šaltiniai	Pensijų fondų balanso statistinė informacija parengiama iš PF-01 ataskaitos formos duomenų, renkamų vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 03-154 „Dėl valdymo įmonių, kolektyvinio investavimo subjektų ir pensijų fondų informacijos rengimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ , ataskaitos duomenis papildant Centralizuotos vertybinių popierių duomenų bazės (CSDB) ir kita informacija, reikalinga priešingos sandorio šalies sektoriui, finansinės priemonės tipui ir emitento rezidentiškumui nustatyti.
3.6. Statistiniai metodai	–
4. Duomenų tikslumas ir suderinamumas	
4.1. Duomenų teisingumo patvirtinimas	Vykdomas duomenų suderinamumo, loginis ir patikimumo tikrinimas.
4.2. Duomenų revizijos	Dažniausiai perskaičiuojami ankstesnio ketvirčio duomenys, retesniais atvejais gali būti perskaičiuoti ir keletas ketvirčių duomenys.
4.3. Duomenų suderinamumas tarp sektorių ir tarp skirtingų statistikos sričių	–
5. Duomenų sklaida	
5.1. Duomenų periodiškumas ir skelbimo terminai	Mėnesinis ir ketvirtinis. Žr. duomenų skelbimo kalendorių .
5.2. Duomenų sklaidos formos	Pensijų fondų balanso statistikos duomenys skelbiami: Lietuvos banko interneto svetainėje ECB duomenų portale
6. Metaduomenų atnaujinimas	Metaduomenys peržiūrimi ir atnaujinami kartą per metus. Metaduomenų atnaujinimo data: 2024-03-20.